

Kuntatalouden tila ja näkymät hallituksen kehysriihen alla

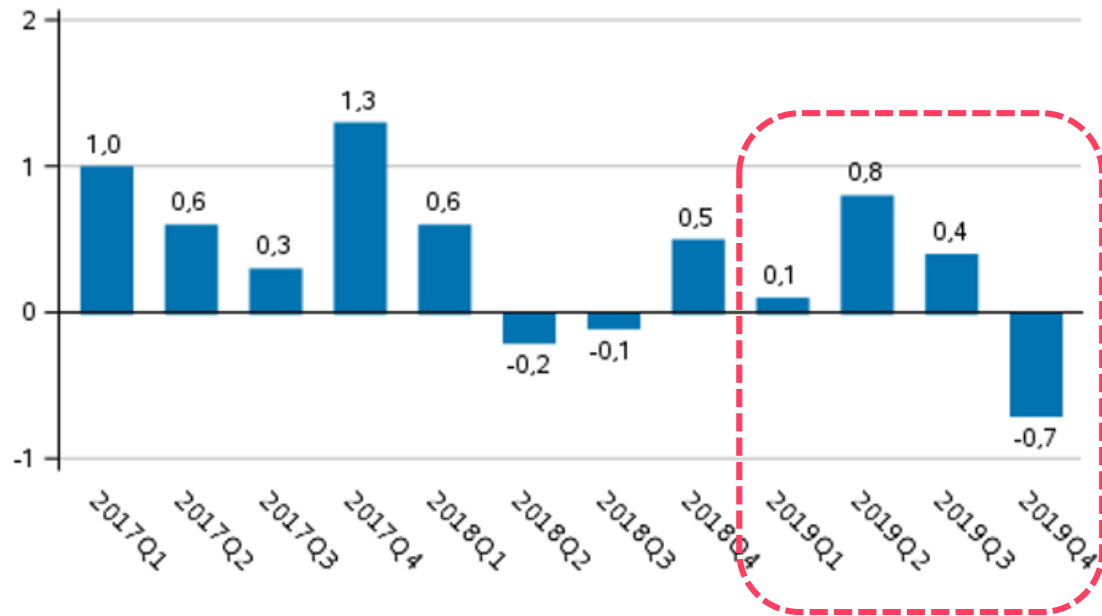
Ajankohtaiskatsaus 6.4.2020

@MinnaPunakallio

Suomen kansantalous kasvoi 2019 yhden prosentin, kasvu hiipui loppuvuonna

Kuvio 1. Bruttokansantuotteen volyymin muutos edellisestä neljänneksestä (kausitasoitettuna, prosenttia)

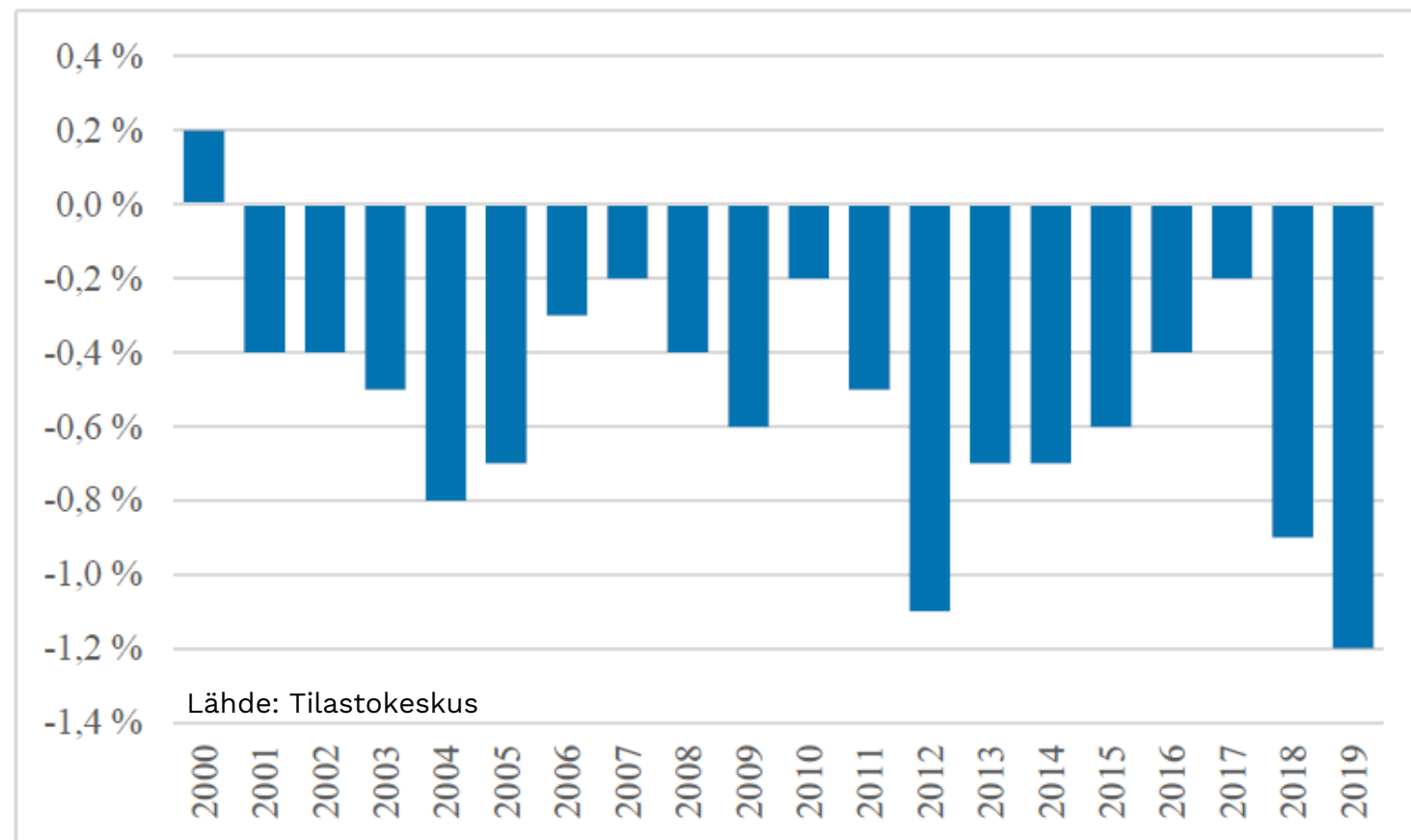

Lähde: Tilastokeskus

- Suomen talouskasvu oli viime vuonna ennakoitua hitaampaa
 - Erityisesti rakentaminen supistui
 - Viennin kasvu +7 %
 - Yksityinen kulutus +1 %
- Talouskasvu hidastui vuoden viimeisellä neljänneksellä kaikilla toimialoilla, mutta kysyntäeristä heikkous näkyi erityisesti investoinneissa ja yksityisessä kulutuksessa

Kansantalouden tilinpidon mukaan kuntasektorin tila 2019 heikoin ikinä

Kuvio 1. Paikallishallinnon nettoluotonanto, 2000–2019*, bkt-suhde

Maailmantalous jo piristyi vuodenvaihteessa, mutta sitten:

Talous | Suhdanne

Euroalueen talouden ennakoidaan romahtaneen maaliskuussa

Ostopäälliköiden indeksi romahti enemmän kuin koskaan aiemmin.

- Osakkeet | Suomalaisista osakkeista pyyhkiytyi parissa viikossa kuuden vuoden arvonnousu: Näin koronavirus lopetti vuosikymmenen juhlat markkinoilla

Koronavirustilanteen vuoksi käynnistyneet yt-neuvottelut

	Työnantajat	Yt-neuvotteluiden piirissä	Osuus kaikista, %
Yhteensä	3 845	357 595	100

Talousvaikutukset hetki hetkeltä:
Koronavirus jatkaa
jylläämistään taloudessa,
pörssi laskussa, Suomen
Pankki ennustaa
taantumaa

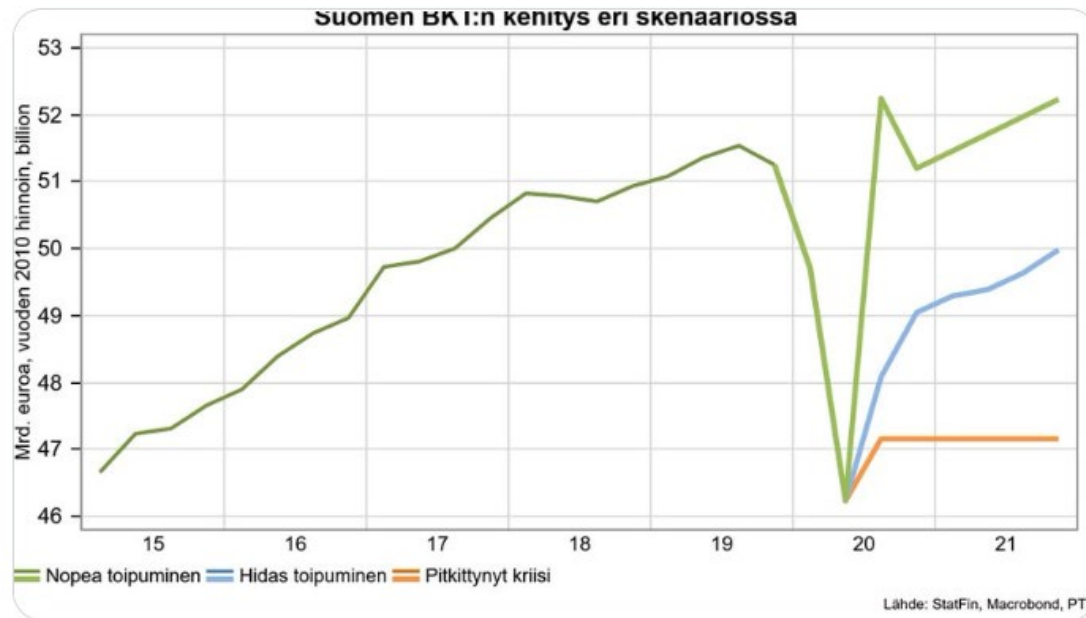
PTT: Hitaan toipumisen skenaario todennäköisin. BKT -6 % (2020)

Janne Huovari @jhuovari · 24. maalisk.

Korona tekee ison loven talouteen. Emme julkaise nyt normaalia ennustettaa, vaan arvion koronan vaikutuksista talouteen. Hahmottelimme 3 skenaariota.

ptt.fi/ennusteet/kans...

- Nopea toipuminen: Talous palautuu kasvu-uralle vuoden loppupuolella. BKT supistuu 3 %
- Hidas toipuminen: Talousrajoitteita joudutaan jatkamaan Euroopassa ja USA:ssa pidempään kuin Kiinassa. BKT supistuu 6 %
- Pitkittynyt kriisi: Edellinen skenaario + globaali finanssikriisi. BKT supistuu 2020 ja 2021

Lähde: Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos

Miten koronapandemia vaikuttaa julkiseen talouteen?

7.10.2019

VM:n finanssineuvos Marja Paavonen (vas.), ylijohtaja Mikko Spolander ja finanssineuvos Jukka Railavo esittelivät VM:n tuoretta talouskatsausta maanantaina.

Kuva: LEHTIKUVA / Vesa Moilanen

“Kuntien taloustilanne oli vuonna 2019 poikkeuksellisen vaikea. Siksi valtiovarainministeriö heikensi kuntatalouden ennustetta myös tuleville vuosille.”

Marja Paavonen
Finanssineuvos, VM
(HS 22.1.2020)

Hallituksen
kehysriihi
7.4.2020

Julkisen talouden
Suunnitelma (JTS)
16.4.2020
Kuntatalous-
Ohjelma (KTO)

Koronaepidemian kuntatalousvaikutukset

Vaikutuksia kuntien tuloihin ja menoihin

Kuntien tuloja vähentävät

- Myyntituotot, erit.
 - maan myynti
- Vuokratulot, mm.
 - maanvuokraus
 - toimitilat
- Oma asuntotuotanto
- Sijoitusten tuotot
- Maksuaikojen joustot
- Luottotappiot
- Koulutusorganisaatioiden tuotot
- Kehitystoiminnan ja hankkeiden jäädytys

Suurimmat vaikutukset

- Kunnallisveroon
- Yhteisöveron tuottoon
- Maksutuottoihin, erit.
 - sote (kiireettömän hoidon siirtyessä)
 - varhaiskasvatus
 - kulttuuri
 - liikunta
 - joukkoliikenne

Sote-menot

- Henkilöstö
- Pandemiaosasto
- Hoitotarvikkeet
- Lab. tutkimukset
- Lisätilatarpeet
- Ylityöt
- Sopeutustoimenpiteiden peruuntuminen
- Pelastustoimi, erit.
 - varallaolo
- Sairauspoissaolot
- Kokonaan uudet toiminnot
- Työllisyyden hoidon menot
- Toimeentulotukimenot
- ICT-lisämenot
- Tietojärj. käyttöönoton siirto

- Tukitoimet yrityksille
- Vapaaehtoistyö, arjen tuki
- Kuntaomisteiset yhtiöt
- Seurat, yhdistykset, järjestöt
- Investoinnit
- Rahoitus, lainat

Kuntien menoja lisäävät

Koronapandemia heikentää erityisesti kuntien verotuottoja vuonna 2020

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSÄ				
TILIVUOSI	2019	2020**	2021**	2022**
Verolaji				
Kunnallisvero	19 236	19 120	20 270	20 520
<i>Muutos %</i>	2,6	-0,6	6,0	1,2
Yhteisövero	1 909	1 410	1 850	1 700
<i>Muutos %</i>	2,8	-26,1	31,2	-8,1
Kiinteistövero	1 870	1 840	2 010	1 980
<i>Muutos %</i>	3,1	-1,6	9,2	-1,5
VEROTULO KIRJATTAVA	23 015	22 370	24 130	24 200
<i>Muutos %</i>	2,6	-2,8	7,9	0,3

Talous

Päivitetty veroennuste on kunnille pelättyäkin karumpi – ”Tilanteesta ei selvitä ilman valtiovallan merkittävää tukiohjelmää”

6.4.2020

PINNALLA: [koronavirus](#) [sote](#)

Kuntalehti

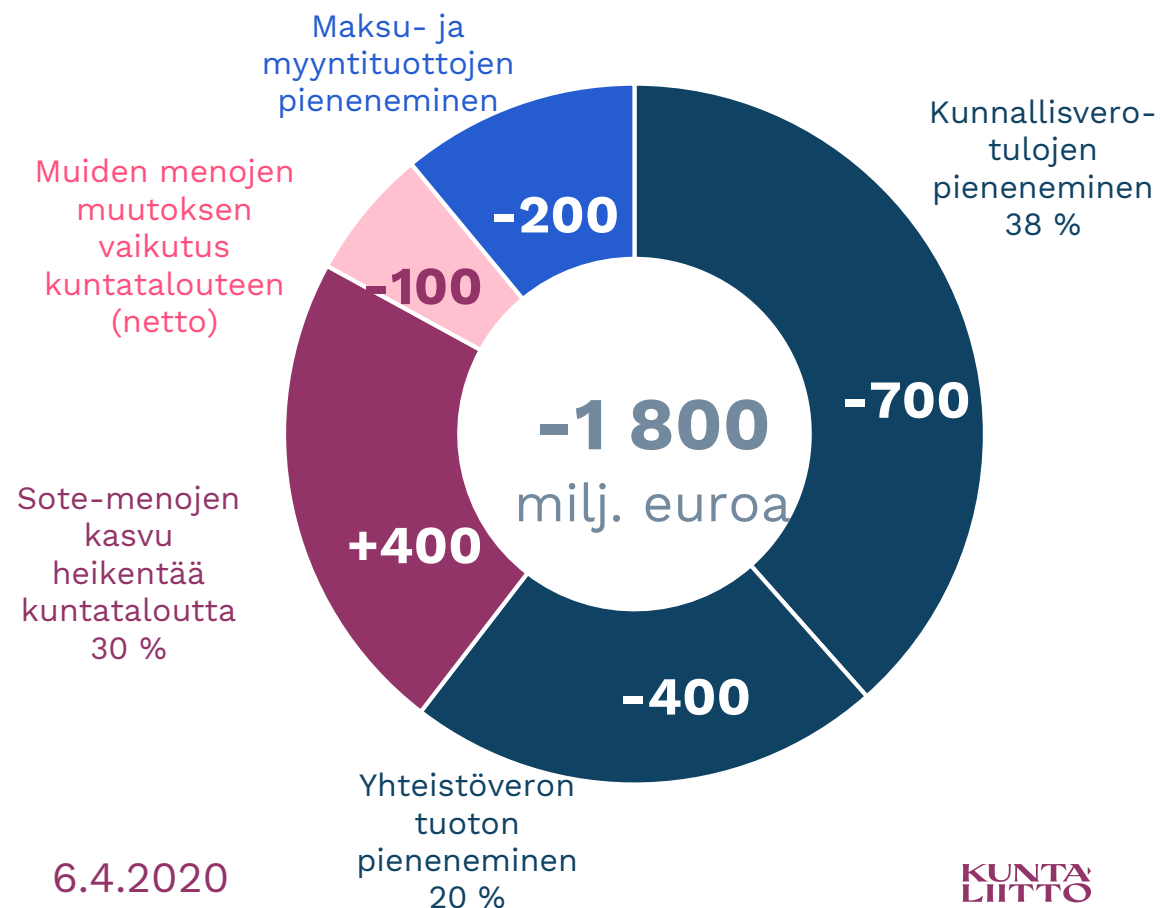
Koronavirusepidemialla vähintään -1,8 miljardin euron vaikutus* kuntatalouteen vuonna 2020

Koronavirusepidemian arvioidut vaikutukset

- **Kunnallis- ja yhteisöverotulot**** (yhteensä yli -700 milj. €)
- **Sote-menojen kasvu** yli -400+ miljoonaa euroa
- **Maksu- ja myyntituottojen** noin -200 miljoonaa euroa
- **Muut vaikutukset heikentävät kuntataloutta** yli -100 miljoonaa euroa

* Kysely 24 suurimman kaupungin talousjohtajille 22.3.2020.
Veroarviot pohjautuvat Kuntaliiton verokehikon (3.4.2020) muutos suhteessa maaliskuun verokehikkoon.

** Arvio ei sisällä valtion verokompensaation (550 milj.) osuutta

Kunnat vaativat tukimiljardia, mutta valtio pidätyväinen

Talous

Kunnille korvattava verotulojen väliaikainen pienentyminen vähennetään vuoden 2021 valtionosuuksista

PINNALLA: [koronavirus](#) [sote](#)

Kuntalehti

KUNNAT odottavat kehysriihestä rahaa, mutta odotettua yli miljardia euroa ei välttämättä tule.

”Valtiolla ja kunnilla on kyky hoitaa rahoituksensa aivan eri tavalla kuin yrityksillä. Kuntarahoitus pitää huolen, että kuntien rahoitus toimii. On ihan selvä, että veromenetyksiä korvataan kunnille, samoin koronaviruksesta johtuvia menoja, mutta ei vielä tiedetä, mikä lasku kunnille on.”

HS Haastattelu

Teemu Luukka HS

Sirpa Paatero @sirpa_paatero · 28. maalisk.

Olemme jo valmistelemassa erilaisia keinoja kuntien tukemiseksi. Vaihtoehtoja ovat ainakin suora valtionapu, kuntien saaman yhteisöverosuuden korotus, kunnille maksettavien peruspalvelujen sekä harkinnanvaraisten valtionosuuksien korotukset.

1

1

18

Sirpa Paatero @sirpa_paatero · 28. maalisk.

On tärkeää, että kuntien tuki jaksetaan oikein, sillä vaikutukset tulevat vaihteittain ja erilaisina eri kunnissa. Esim. verotulojen lasku näkyy jo huhtikuussa. Olemme valmiita myös lisäpäättöksiin, sillä emme vielä tiedä kriisin kestoja ja sen kokonaisvaikutuksia kuntatalouteen.

1

4

16

**KUNTA
LIITTO**

Miljardiluokan paine viime syksyn kuntatalouden ennusteeseen

- Uusi kuntatalouden kehitysarvio julkaistaan 16.4.2020 (kuntatalousohjelma, kevät 2020)
- Kehitysarvio heikkenee viime syksyn arviosta sekä suhdannetilanteen jäähtymisen että koronavaikutusten vuoksi
- Tilikauden tulokseen v. 2020 kohdistuu 1,0-1,5 miljardin euron paine alaspäin

Taulukko 10. Kuntatalouden kehitys vuosina 2018–2023, kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa, käyvin hinnoin

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-28,6	-29,9	-31,3	-32,5	-33,7	-34,8
2. Verotulot	22,4	22,9	24,4	25,0	25,8	26,5
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,5	8,5	9,4	9,9	10,3	10,7
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2
5. Vuosikate	2,7	2,0	3,0	2,7	2,6	2,5
6. Poistot	-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	-0,1	-0,9	0,0	-0,3	-0,5	-0,7

Lähde: Kuntatalousohjelma, syksy 2019

Kulmuni ennakoi jopa yli 20 miljardin lisäystä julkiseen velkaan: Koronan tuoma talouskriisi voi olla pahempi kuin 1990-luvun lama

2.4.2020 07:30 | päivitetty 2.4.2020 07:54

POLITIikka KANSANTALOUS KORONAVIRUS YRITTÄMINEN SUHDANTEET

A 6 HELSINGIN SANOMAT SUNNUNTAINA 5.4.2020

KORONAVIRUS: JULKINEN TALOUS

Politiikka

Edessä rankka jälleenrakennus ja leikkauslistoja

"Niitä menolisäyksiä ei voi tehdä, joita on ajateltu vielä tehdä", sanoo valtiovarainministeri Katri Kulmuni (kesk). Hänen mukaansa koronavirustestit saavat maksaa vaikka miljardi euroa.

Kriisin keskellä. Valtiovarainministeri Katri Kulmunin mukaan on erittäin tärkeää edistää exit- strategiaa kriisistä pois.

KUVA: JOEL MAISALMI

Tiedote, 22.3.2020

22.3.

Kuntaliitto.fi

Kuntaliitto vetoaa hallitukseen: koronakriisi aiheuttaa miljardiluokan kustannukset, pelastuspaketti välttämätön

Koronaepidemia heikentää kuntien taloutta vuonna 2020 minimissään 1,5 miljardilla eurolla. Tämä käy ilmi Kuntaliiton kyselystä, jossa 24 suurimman kaupungin talousjohtajat arvioivat kriisin aiheuttamia talousvaikutuksia. Arviot perustuvat kunkin kaupungin tämän hetken käsitykseen koronaepidemian etenemisestä vuoden 2020 aikana.

Arvioiden mukaan koronavirusepidemian myötä kaupunkien ja kuntien menot romahtavat yli 700 miljoonaa euroa. Sote-menojen kasvu heikentää kuntataloutta 100 miljoonaa euroa. Maksu- ja myyntituottojen pieneneminen vähentää 100 miljoonaa euroa. Lisäksi muut talousvaikutukset, esimerkiksi pelastusmenot heikentävät kuntataloutta yli 100 miljoonaa euroa.

Vaikutus
kuntatalouteen
vähintään

1,5
miljardia
euroa

Kiitos.

Minna Punakallio

+358 751 5175

minna.punakallio@kuntaliitto.fi

@MinnaPunakallio

www.kuntaliitto.fi